

Tentamen Kunstmatige Intelligentie (INFOB2KI)

30 januari 2014

10:30 - 12:30

Vooraf

- Mobiele telefoons dienen uitgeschakeld te zijn.
- Het tentamen bestaat uit 7 opgaven; in totaal kunnen er 100 punten behaald worden. Controleer of je alle vragen hebt!

Tijdens

- Lees de vragen zorgvuldig en licht je antwoorden toe.
- Gedurende het tentamen mag geen materiaal van de cursus geraadpleegd worden (geslotenboek tentamen), op een A4tje eigen aantekeningen na.

Bij inleveren

- Controleer voor je weggaat of je je naam en alle antwoorden hebt ingevuld. Zet bij niet ingevulde antwoorden een streepje.
- Lever alle bladen in en toon je collegekaart.

Binnenkort

- Graag de vakevaluatie invullen. Bedankt!

Succes!**Opgave 1.** (a: 5 ptn., b: 5 ptn., c: 5 ptn.)

- a. Geef twee redenen waarom je *learning* zou willen toepassen in de context van *Game AI*.

- b. Beschouw een functie, of hypothese, h die geleerd is uit data. Stel dat h deze data *overfit*, dan bestaat er een betere hypothese h^* zodanig dat *in elk geval*:

- A. $\text{error}_{\text{training set}}(h) > \text{error}_{\text{training set}}(h^*)$
- B. h^* een hogere *bias* en lagere *variance* heeft dan h
- C. zowel A als B
- D. geen van bovenstaande

Toelichting (verplicht bij keuze voor optie D.):

- c. Je bent bezig met het bouwen van een planningsysteem voor verschillende taken. Ten behoeve hiervan wil je een beslisboom (*decision tree*) leren uit data die een reeks taken classificeert naar urgentie (variabele U).

Taak 1	Taak 2	Taak 3	U
y	n	n	vandaag
y	n	y	morgen
y	y	n	morgen
y	n	y	vandaag
y	y	y	nooit

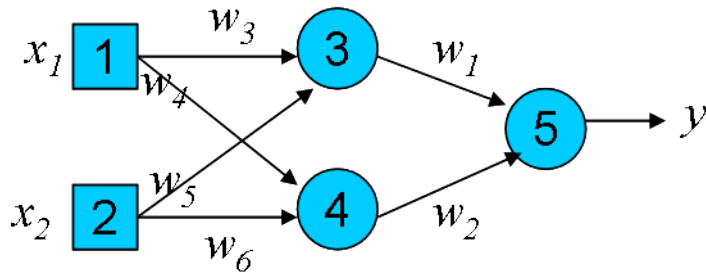
Bereken de **entropy** voor U op basis van bovenstaande data. Laat duidelijk de verschillende stappen van je berekening zien.

Opgave 2. (a: 5 ptn., b: 10 ptn.)

- a. Beschouw twee binaire input variabelen X_1 en X_2 . Kan een **logische implicatie** $X_1 \rightarrow X_2$ geleerd worden door een (*single layer*) *perceptron*?

Toelichting:

- b. Beschouw het volgende neurale netwerk, waarbij x_1 en x_2 binaire inputs zijn, $w_1 = w_3 = w_6 = 2$ en $w_2 = w_4 = w_5 = 1$. Knopen 3 en 4 gebruiken de *sign function* als activatiefunctie, met een drempelwaarde van $1\frac{1}{2}$. Knoop 5 gebruikt de *step function* als activatiefunctie, met een drempelwaarde van θ .

Geef een **drempelwaarde** $\theta = \theta_A$ waarvoor het neurale netwerk de logische **AND** van x_1 en x_2 implementeert; geef tevens een **drempelwaarde** $\theta = \theta_O$ waarbij het netwerk een **OR** implementeert. Licht duidelijk toe hoe je aan je antwoorden bent gekomen.

Opgave 3. (a: 5 ptn., b: 5 ptn., c: 5 ptn.)

- a. Leg uit wat het verschil is tussen *supervised learning* en *reinforcement learning*.

In Q-learning wordt de kwaliteit van een toestand iedere keer ge-update volgens de volgende recursieve functie:

$$Q(s_t, a_t) \leftarrow (1 - \alpha) \cdot Q(s_t, a_t) + \alpha \cdot [r + \gamma \cdot \max_{a_{t+1}} Q(s_{t+1}, a_{t+1})]$$

Hierin wordt α de *learning rate* genoemd.

- b. Wat is het gevolg voor het leren (in het algemeen) als we voor de *learning rate* $\alpha = 1$ kiezen?

- c. Waar dient de **factor** γ in de formule voor? Wat betekent het als γ **dicht bij 0** ligt?

Opgave 4. (a: 5 ptn., b: 10 ptn.)

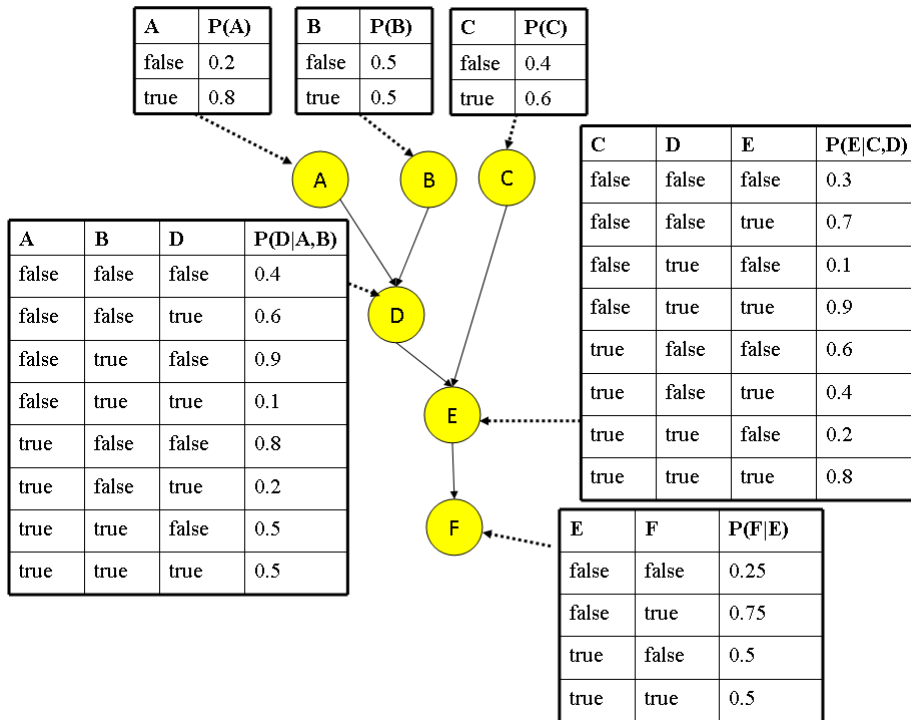
- a. Beschouw twee variabelen A en B en de volgende kansen op enkele waarde combinaties:

$$P(A = \text{true} \wedge B = \text{true}) = P(A = \text{true} \wedge B = \text{false}) = 0.4$$

$$P(A = \text{false} \wedge B = \text{true}) = P(A = \text{false} \wedge B = \text{false}) = 0.1$$

Laat door middel van berekeningen zien dat de variabelen A en B **onafhankelijk** van elkaar zijn.

b. Beschouw het onderstaande Bayesian Network:

Bereken:

$$P(A = \text{false}, B = \text{true}, D = \text{true}, E = \text{true}, F = \text{false})$$

Laat zien hoe je aan de kans bent gekomen en welke regels je hebt toegepast.

Opgave 5. (a: 5 ptn., b: 10 ptn.)

- a. Welke van onderstaande uitspraken over Genetische algoritmen (GAs) is, uitzonderingen daargelaten, **correct**?
- A. GAs hebben betrekking op *discrete* structuren waarin *mutatie* belangrijker is dan *crossover*
  - B. GAs hebben betrekking op *discrete* structuren waarin *crossover* belangrijker is dan *mutatie*
  - C. GAs hebben betrekking op *niet-discrete* structuren waarin *mutatie* belangrijker is dan *crossover*
  - D. GAs hebben betrekking op *niet-discrete* structuren waarin *crossover* belangrijker is dan *mutatie*

Eventuele toelichting:

- b. Onderstaande tabel laat een populatie van strings zien. Iedere string staat voor een binair getal n met *fitness* $f = n$. Voor het selecteren van ouders wordt *tournament selection* gebruikt. Er is al 1 ronde van tournament selection gedaan op een (andere) random volgorde van de gegeven strings; de resulterende ouders zijn al gegeven.

Gebruik *tournament selection* op de gegeven populatie om de resterende ouders te selecteren, en genereer vervolgens de **volgende generatie**. De recombinitie gebeurt door middel van *crossover*: voor de eerste twee paren is het crossover punt aangegeven (met '!'); het laatste paar heeft een crossover punt tussen bit 3 en 4 (van links). Er vindt *geen mutatie* plaats en de nieuwe populatie vervangt de oude. Vul de rest van de **tabel** in. Is de nieuwe populatie **beter**?

String nr.	Initial	f	Parents	Offspring	f
1	00010	2	101!01		
2	01100		100!01		
3	00110		10!011		
4	10101				
5	10011				
6	10001				

Toelichting:

Opgave 6. (a: 5 ptn., b: 5 ptn.)

- a. Wat is de **Markov assumptie** die ten grondslag ligt aan Markov modellen?

- b. Match onderstaande Markov modellen **1-op-1** met de toepassing waarvoor ze het meest geschikt zijn.

A. Markov chain	I. therapie planning voor patienten met hart- en vaatziekten
B. Hidden Markov model	II. spraakherkenning
C. MDP	III. voorspellen van navigatiegedrag van gebruikers binnen websites
D. POMDP	IV. <i>voorraad beheer</i> : het optimaliseren van bestellingen (wanneer en hoeveel?) van productvoorraden in een winkel

Eventuele toelichting:

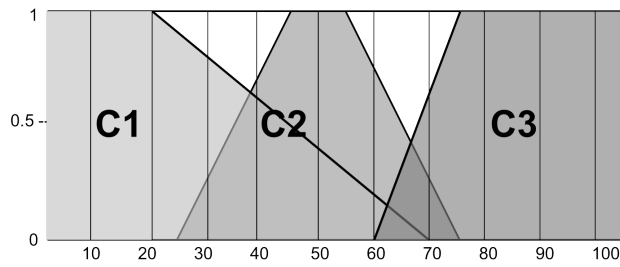
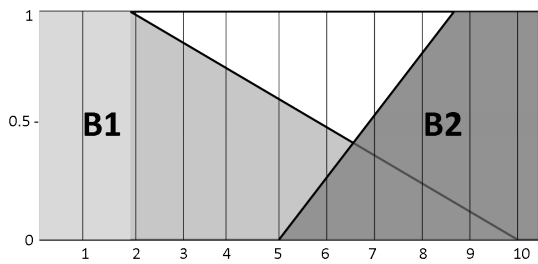
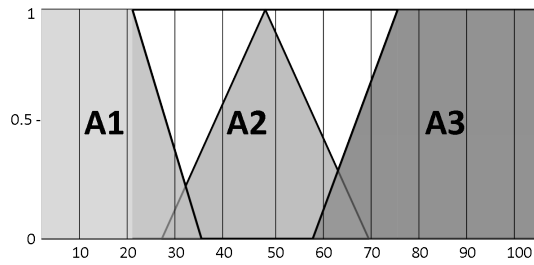
Opgave 7. (a: 5 ptn., b: 10 ptn.)

- a. Noem twee **operatoren** die een *fuzzy set* afbeelden op een *crisp set*, en leg hun betekenis uit.

b. Beschouw de volgende fuzzy regels en membership functies van de verschillende fuzzy sets:

1. IF X is A1 OR Y is B2
THEN Z is C3

2. IF X is A2 AND Y is B1
THEN Z is C2

Gegeven de **inputs** $X = 30$ en $Y = 4$, gebruik de vier *Mamdani* stappen om een **waarde van Z** te berekenen. Rond by fuzzificatie af op 1 cijfer achter de komma. Geef expliciet aan welke implementatie van de AND en OR operatoren je kiest. Maak voor de aggregatie gebruik van *clipping*, en voor de defuzzificatie een benadering van de *centroid* methode:

$$COG = \left(\sum_z \mu_C(z) \cdot z \right) / \left(\sum_z \mu_C(z) \right)$$